

Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych
obszaru Natura 2000 Bagna Izbickie PLH220001
w województwie pomorskim

Karty oceny stanu gatunków zwierząt

Klub Przyrodników, sierpień 2015 r.
Artur Chrzanowski
redakcja: Paweł Pawlaczyk

Spis treści

Zalotka większa.....	3
Czerwończyk nieparek.....	7
Bóbr	10
Obserwacje uzupełniające.....	22
Propozycje eksperta dla Obszaru Natura 2000	25
Załącznik I. Szkic z naniesionymi stanowiskami opisywanych gatunków.....	26
Załącznik II. Szkic z naniesionymi terenami ekspansji i działalności bobrów	27

Zalotka większa

Proponowana do dodania do SDF obszaru - ocena ogólna C

Stanowisko zalotki zostało znalezione po raz pierwszy na tym obszarze. Jest to drugie stwierdzone miejsce gatunku w pasie Pobrzeża Słowińskiego. Ewidentnie, pojawienie się zalotki, wiąże się z obecnością bobra oraz z zastosowaniem systemu zastawek spiętrzających wodę w obszarze. Stanowisko zalotki znajduje się w południowo-zachodnim skraju Bagien Izbičkih na rowie melioracyjnym wykonany w układzie Pn-Pd. Liczba samców obserwowanych w optymalnych warunkach dla lotów ważki wahała się od 5 do 10 osobników na 40mb. Prawdopodobny pas rozwoju larw szacuje się na ok 120-200mb. Szacowanie ilości wylinek jest bardzo utrudnione z powodu bardzo ograniczonej dostępności do brzegów rowu. Populacja została oceniona na ocenę C.

Zachowanie: ocena B, w tym:

stopień zachowania siedliska II. Obecne siedlisko (roślinność i lustro wody) gwarantuje rozród gatunku przez kilka-kilkanaście lat. Wszystko jednak będzie zależało od wahań poziomu lustra wody oraz tempa (naturalnego lub antropogenicznego) procesu eutrofizacji rowu. Miejsce to stanowi również centrum ekspansji gatunku na potencjalnie kształtujące się refugia w niedalekiej przyszłości. Do takiego stwierdzenia uprawnia powstały system rozlewisk (miejsc podtopionych) szczególnie w północno-zachodniej części terenu już w granicach Słowińskiego PN.

możliwości odtworzenia: nie oceniano

Izolacja: ocena B - znane stanowiska w pasie przybrzeżnym Bałtyku ważki w Polsce mają charakter wyspowy (Łabędzki i in.).

Karta gatunku w Obszarze N2000 "Bagna Izbičkih"				
Kod i nazwa gatunku	1042 Zalotka większa			
Współrzędne	Środek stanowiska: N 54° 39'22.00" i E 17° 21'19.86"			
Wysokość n.p.m.	2-3 m			
Powierzchnia	Ok. 0,06ha			
Ogólna charakterystyka stanowiska	Refugium ważki to fragment rowu melioracyjnego odchodzącego od rowu głównego w kierunku Pn-Pd. Rów o lustrze wody dochodzącym do 3m szerokości. Nie widać oznak okresowego wahanía wód powodującego miejscowe podtapianie lub wylewy na okoliczną łąkę.			
Wyniki obserwacji i ocena stanu zachowania gatunku na stanowisku	populacja	Liczba osobników	Ocena na podstawie 2 dni obserwacji: 5-10 os. na 40mb, do 50os. na całym stanowisku. Wylinek nie liczono ze względu na brak bezpiecznego podejścia do brzegu.	FV
	siedlisko	Występowanie roślinności dogodnej dla gatunku	Brzegi rowu oraz północna jego część obfitują w turzycę i mchy torfowce, w którym larwy znalazły dogodne warunki rozwoju.	FV
		Charakterystyka	W otoczeniu od strony wschodniej graniczy łąka. Od wschodu i południa rów	FV

		otoczenia	graniczy z drzewostanem. Ze względu na łąkę obecnie panują dobre do rozwoju warunki świetlne dla zalotki. Woda przejrzysta. Środowisko naturalnie wykształcone na rowie melioracyjnym, dzięki spiętrzeniu wody.	
		Perspektywa zachowania	Ciepłe, kwaśne i nie zabagnione przybrzeżne wody dają perspektywę utrzymania refugium pod warunkiem utrzymywania się wody w rowie na odpowiednim poziomie i jej najlepiej na okresowych wylewach na okoliczną łąkę. Niestety ze względu na brak dojazdu i możliwości koszenia łąka będzie stopniowo zarastać i przekształcać się w las. Perspektywa zachowania gatunku w obecnych warunkach siedliska to ok. 5-10 lat.	U1 wobec utrzymania się na tym stanowisku FV wobec utrzymania się w obszarze pod warunkiem stałego, dynamicznego występowania w obszarze rozlewisk bobrowych
		ogółem		FV
Aktualne oddziaływania	Działalność bobra na rowie zbierającym. Innych brak			
Zagrożenia	Stanowisko zalotki nie jest obecnie narażone na bezpośrednie działania ze strony człowieka. Odległe jest też od dróg, użytkowanych łąk i pól. Bezpośrednie zagrożenie może wywołać odejście bobrów z tego terenu, a pośrednie działalność człowieka ingerująca w obecny kierunek spływu wody poprzez np. skierowanie w inny. Oddziaływania aktualne według kodów: K03 (międzygatunkowe interakcje zwierząt) – pozytywna interakcja z bobrem) B + K02.03 – eutrofizacja naturalna Pośrednie potencjalne J02.01.02 - osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych Pośrednie potencjalne G05.04 – wandalizm w stosunku do tam bobrowych			
Proponowane działania ochronne	Obecnie nie są potrzebne. Stanowisko występuje w granicach rezerwatu "Bagna Izbickie".			
Dokumentacja	Fot. 1 i 2 w złączniku.			
Uwagi	W perspektywie należy w miarę możliwości kontrolować występowanie bobra oraz poziom wody w rowie. W przypadku wycofania się bobra należy sztucznie spiętrzyć wodę wykorzystując istniejącą tamę bobrzą.			

Siedlisko zalotki większej (przy 254b), fot. A. Chrzanowski

Zalotka większa (przy 254b), fot. A. Chrzanowski

Czerwończyk nieparek

Ocena ogólna D

Czerwończyka nieparka stwierdzono w jednym miejscu w granicach Bagien Izbickich. Natomiast nieparek jest obecny na przynajmniej 4 refugiach w bliskim sąsiedztwie Obszaru. Motyl znajduje lepsze warunki w sąsiedztwie obszaru Natura 2000 niż w samym obszarze, a jego jedyne stanowisko w obszarze, mimo że możliwe do zachowania, ma charakter ekologiczny zasadniczo odmienny, niż inne walory przyrodnicze obszaru..

Pomimo propozycji zmiany oceny w SDF na D, poniżej przedstawiono szczegóły dotyczące stanowiska:

W tym roku (2015 r.) motyl, ze względu na niesprzyjające warunki klimatyczne, miał 1 generacyjny pojaw między 25.06-10.07. W sprzyjających latach pojawia się w I generacji między 5-10.06 i w II generacji między 15-25.08. W miejscu rozwoju zaobserwowano max. 3 samce i 2 samice. Gąsienice nieparka żyją na szczawiu lancetowatym rosnącym w szerokim rowie melioracyjnym z prawej strony drogi gminnej biegnącej przez środek zachodniego kompleksu Bagien Izbickich.

Zachowanie: ocena B na stan obecny, w tym:

stopień zachowania siedliska: III, Obecnie rów ten pozbawiony jest wody płynącej i zaznacza się jego powolny proces zarastania. Stwarza to niebezpieczeństwo dla przetrwania gatunku. Liczebność odsłoniętych kęp szczawiu lancetowatego szacowana jest na 10-15szt. na 100mb. W kolejnych latach będzie spadała.

możliwości odtworzenia: I- łatwe, istnieje bowiem możliwość odwrócenia obecnego trendu poprzez:

- skierowanie przepływu wody lewą stroną drogi
- oczyszczenie rowu z zarastających go wierzb, celem umożliwienia rozwojowi rośliny żywicielskiej (zabieg na ok. 300m).

Izolacja: ocena C, jest to gatunek powszechnie występujący w Polsce oraz najbliższej okolicy.

Karta gatunku w Obszarze N2000 "Bagna Izbickie"				
Kod i nazwa gatunku	1060 Czerwończyk nieparek			
Współrzędne	Środek stanowiska: N 54° 38'55.80" i E 17° 22'52.30"			
Wysokość n.p.m.	Ok. 3 m			
Powierzchnia	Ok. 0,10ha			
Ogólna charakterystyka stanowiska	Refugium czerwończyka to fragment rowu melioracyjnego prawej strony drogi gminnej (o nazwie regionalnej tzw. "Topolowa droga") przechodzącej przez środek zachodniego kompleksu Obszaru Natura 2000. W tej chwili jest to zabagniony teren pozbawiony wody, pozostałość po rozlewisku bobrowym - z ok. 5 lat wcześniej.			
Wyniki obserwacji i ocena stanu	populacja	Liczba osobników	Ocena na podstawie obserwacji: 2 samice i 3 samce na całym stanowisku.	FV
	siedlisko	Występowanie roślinności dogodnej	Środek rowu obfituje w kępy szczawiu lancetowatego <i>Rumex hydrolapathum</i> Huds.	FV

zachowania gatunku na stanowisku		dla gatunku		
		Charakterystyka otoczenia	W otoczeniu refugium rosną gęste drzewostany. Od południa rów graniczy z otwartą powierzchnią łąk. Ze względu na skierowanie wody w lewy rów obecnie w prawym rowie nie płynie woda. Woda pojawia się okresowo przy okazji bardzo obfitych opadów i po okresie zimowym. W rowie rozpoczął się proces zarastania wierzbą. Środowisko naturalnie wykształcone wtórnie dzięki działalności bobrów.	FV
		Perspektywa zachowania	Utrzymanie refugium nieparka jest skorelowane z dostępnością rośliny żywicielskiej. Z tego względu perspektywa zachowania gatunku w obecnych warunkach siedliska to ok. 5-10 lat.	U1
		ogółem		U1
Aktualne oddziaływania	brak			
Zagrożenia	Stanowisko nieparka nie jest obecnie narażone na bezpośrednie i pośrednie działania ze strony człowieka. Odległe jest od dróg oraz użytkowanych łąk i pól. Bezpośrednie zagrożenie może wywołać sukcesja wtórna, która stopniowo doprowadzi do wyginięcia szczawiu lancetowatego. Zagrożenia według kodów: K02.01 – zmiana składu gatunkowego, sukcesja. Dotyczy potencjalnego zarośnięcia rowu i zaniku rośliny żywicielskiej			
Proponowane działania ochronne	Obecnie nie są potrzebne. Stanowisko występuje w granicach rezerwatu "Bagna Izbickie".			
Dokumentacja	Fot. 3 w załączniku.			
Uwagi	Brak.			

Siedlisko czerwńczyka nieparka (przy 35Df), fot. A. Chrzanowski

Bóbr

Ocena ogólna C

Czynne miejsca rozrodu bobra stwierdzono w dwóch przypadkach. Trzecie miejsce rozrodu gatunku leży obecnie poza Obszarem jednak tuż obok w granicach Rezerwatu Bagna Izbickie, a osobniki czasowo przebywają na terenie Obszaru. Na podstawie analizy zebranych danych z dużym prawdopodobieństwem można powiedzieć że są rodziny siostrzane. W miocie jest od 2 do 4 młodych. Jednakże w terenie musi być duża śmiertelność wśród potomstwa a nawet osobników dorosłych ponieważ na tą ilość rodzin bobrzyczych w terenie powinno być znacznie więcej zasiedleń. Po dokładnej inwentaryzacji Obszaru oraz jego najbliższej okolicy stwierdzono więcej śladów bytności bobra, jednak wszystkie okoliczne żeremia są opuszczone a ich tamy w części zniszczone. Część zniszczeń jest spowodowana przez człowieka.

Populacja została oceniona na ocenę C

Zachowanie: ocena C na stan obecny, w tym:

stopień zachowania siedliska: III Działalność bobra sama w sobie prowadzi do daleko idących zmian, które niejednokrotnie powodują że bóbr sam opuszcza teren. W miejscach, gdzie obecnie żyją bobry najmniej korzystnie przedstawia się refugium zlokalizowane w zachodniej części Obszaru. Bobry ścięły sporo okolicznych drzew. Miejscem rozrodu nie jest typowe żeremie, aczkolwiek bobry zgromadziły pewną ilość gałęzi w jednym miejscu, a nory w drodze. Jest to również refugium zalotki.

W drugim miejscu widoczne jest żeremie, ale oprócz tego jest ono zlokalizowane w stromym brzegu istniejącego rowu, wypełnionego przez cały rok rowu, a wejścia do żeremia są wydrążone z każdej strony również od strony łąk.

Możliwości odtworzenia: nie oceniano.

Izolacja: ocena C, jest to gatunek powszechnie występujący w Polsce.

Karta gatunku w Obszarze N2000 "Bagna Izbickie"				
Kod i nazwa gatunku	1337 Bóbr europejski			
Współrzędne	Początek stanowiska 1 z miejscem rozrodu: N 54° 39'20.40" i E 17° 21'18.43"			
Wysokość n.p.m.	3 m			
Powierzchnia	Użytkowanej drogi, rowu i pasa drzew i drzewostanu ok. 4ha			
Ogólna charakterystyka stanowiska	Bóbr nie zbudował tu typowego żeremia a korzysta z ukształtowania terenu i zbudował gęstą i niebezpieczną dla człowieka i zwierząt sieć kanałów i nor. Miejsce w którym przebywa nazywane jest regionalnie "Wnęka Buszmana lub łąka na Buszmanie". Zbudował tamę w rogu zachodniej części, która podniosła poziom wody o ok. 1 m od wcześniej znanego autorowi. Dzięki temu zyskał większą powierzchnie otwartej wody i umożliwił rozwój zalotce na prostopadłym rowie. Oprócz tej jednej tamy nie ma innych ponieważ został niejako zmuszony do wycofania się w ten teren z terenu wcześniej zajmowanego, pod wpływem działalności człowieka. Tamy wybudowane wcześniej (2-3) są i były niszczone.			
Wyniki	populacja	Liczba osobników	Ocena na podstawie obserwacji: jedna rodzina nie udało się zaobserwować młodych, nie zaobserwowano	U1

obserwacji i ocena stanu zachowania gatunku na stanowisku			też tropów młodych.	
	siedlisko	Występowanie roślinności dogodnej dla gatunku	Brzegi drzewostanu obfitują w gatunki drzew i krzewów zapewniając wystarczającą bazę żerową.	FV
		Charakterystyka otoczenia	W otoczeniu refugium od strony północnej graniczą łąki i d-ślan olszowy. Od południa zwarty drzewostan wielogatunkowy. Woda jest przeźroczysta i ze względu na przekierowanie wody w lewy rów na Topolowej Drodze teren ten jest dodatkowo zasilany.	FV
		Perspektywa zachowania	Utrzymywanie się płynącej wody przez cały rok daje perspektywę utrzymania refugium. Perspektywa zachowania gatunku w obecnych warunkach siedliska to ok. 5 lat.	U1
		ogółem		U1
Aktualne oddziaływania	Działalność człowieka na rowie zbierającym.			
Zagrożenia	Stanowisko bobra jest obecnie narażone na bezpośrednie działania ze strony człowieka tj. niszczenie tam i nękanie. Co prawda bóbr wyniósł się w odległe miejsce jednak penetruje prawie kilometrowy odcinek rowu i będzie próbował budować tamy również powyżej żeremia tak jak to czynił do tej pory. Zagrożenia według kodów: J02.01.02 - osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych (potencjalnie, w przypadku prób likwidacji tam, G05.04 – wandalizm (niszczenie tam)			
Proponowane działania ochronne	Stanowisko występuje w granicach rezerwatu "Bagna Izbickie". Nie wymaga działań ochronnych.			
Dokumentacja	Fot. 4 w załączniku.			
Uwagi	Teren ten stanowi ostoję zwierzyny. W trakcie badań stwierdzono 10-20 jeleniowatych i 5 saren jednego odpoczywającego bielika			

Karta gatunku w Obszarze N2000 "Bagna Izbickie"				
Kod i nazwa gatunku	1337 Bóbr europejski			
Współrzędne	Stanowisko 2 z miejscem rozrodu: N 54° 38'58.60" i E 17° 24'41.90" i nora w skarpie od strony Pd-Zach N 54° 38'57.80" i E 17° 24'42.50"			
Wysokość n.p.m.	3 m			
Powierzchnia	Użytkowanej drogi, rowu i pasa drzew i drzewostanu ok. 4ha			
Ogólna charakterystyka stanowiska	Bóbr zbudował żeremia oraz korzysta z ukształtowania terenu. Zbudował sieć nor z czego jedna ma wyjście z drugiej strony dając tym samym możliwości fakultatywnej penetracji sieci rowów z przeciwnej stronie, w czasie gdy jest w nich woda. W tym miejscu bóbr korzysta z szerokiego rowu poszerzonego przez kąpiących torf. Rów ma 6m szerokości i na wschód prowadzi aż do drogi asfaltowej Głównicy-Izbica.			
Wyniki	populacja	Liczba osobników	Ocena na podstawie obserwacji: jedna rodzina z 3 młodymi.	FV

obserwacji i ocena stanu zachowania gatunku na stanowisku	siedlisko	Występowanie roślinności dogodnej dla gatunku	Brzegi drzewostanu oraz okolicznych rowów od zachodu obfitują w gatunki drzew i krzewów zapewniając wystarczającą bazę żerową.	FV
		Charakterystyka otoczenia	W otoczeniu refugium od strony zachodniej graniczą łąki prawie nie użytkowane. Z pozostałych stron rów porasta gęsty las mieszany bagienny. Rów jest zasilany wodą płynącą okresowo ze wschodniego kompleksu Obszaru. Woda okresami stagnująca utrzymuje się przez cały rok.	FV
		Perspektywa zachowania	Utrzymywanie się wody przez cały rok daje perspektywę utrzymania refugium. Perspektywa zachowania gatunku w obecnych warunkach siedliska to ok. 10 lat.	FV
		ogółem		FV
Aktualne oddziaływania	Nie określono			
Zagrożenia	To stanowisko bobra nie jest obecnie narażone na bezpośrednie działania ze strony człowieka tj. na niszczenie tam i nękanie. Zagrożenia według kodów: X - brak			
Proponowane działania ochronne	Stanowisko występuje w granicach rezerwatu "Bagna Izbickie" i na linii granicznej Obszaru N2000. Nie wymaga działań ochronnych.			
Dokumentacja	Fot. 5 i 6 w załączniku.			
Uwagi	Teren ten stanowi ostoję i wodopój zwierzyny.			

Karta gatunku w Obszarze N2000 "Bagna Izbickie"				
Kod i nazwa gatunku	1337 Bóbr europejski			
Współrzędne	Stanowisko 3 z miejscem rozrodu: N 54° 39'27.60" i E 17° 24'42.50" Nora letnia poza N2000 i żeremie N 54° 39'29.70" i E 17° 23'56.70" na granicy N2000, zimowisko. Aktywność sezonowa na terenie Obszaru.			
Wysokość n.p.m.	Nory 1 m i żeremie 4m			
Powierzchnia	Użytkowanej drogi, rowu i pasa drzew i drzewostanu ok. 1,0 ha			
Ogólna charakterystyka stanowiska	Bóbr korzysta z ukształtowania terenu. Zbudował sieć nor. Miejsce rozrodu i zimowisko- żeremie znajduje się w skrzyżowaniu rowu głównego i odnogi poprzecznej. Jest niskie 0,8m ↑ (2,5mx3m), trudno dostrzegalne, ponieważ okolicę porasta sadzic konopiasty i wierzbówka kiprzyca. Z boku żeremia, przy rowie od strony wschodniej, widoczny jest otwór wejściowy do żeremia. Bóbr obecnie korzysta z 3 rowów, ale tylko po zachodniej stronie żeremia, przy norach. W czasie, gdy w rowach pokazuje się woda jest w stanie opanować teren nawet do 500m od refugium na południe, przy drodze Zgierz-Lisa Góra. Obecnie podkopyje betonkę stanowiąc zagrożenie dla ruchu zwierząt i człowieka. Od żeremia na wschód, północ i południe nie widać szkód od bobra. Obalone drzewa są wynikiem silnych wiejących wiatrów. Woda w rowach po trzech dniach opadów podniosła się o ok. 15cm.			
Wyniki obserwacji i	populacja	Liczba osobników	Ocena na podstawie obserwacji: jedna rodzina, bez młodych	U1
	siedlisko	Występowanie	Brzegi drzewostanu oraz okolicznych rowów obfitują w gatunki drzew i krzewów zapewniając wystarczającą	FV

ocena stanu zachowania gatunku na stanowisku		roślinności dogodnej dla gatunku	bazę żerową.	
		Charakterystyka otoczenia	W otoczeniu refugium od strony zachodniej graniczą łąki i pasy zadrzewione prawie nie użytkowane. Z pozostałych stron rowy porastają gęste krzewy a w głębi rośnie las mieszany bagienny. Rów jest zasilany wodą płynącą okresowo rowem z południa oraz ze wschodniego rowu zbierającego płynącego wewnątrz kompleksu. Woda okresami stagnująca utrzymuje się przez cały rok. Bóbr wybudował tamy aby przeciwdziałać odpływowi wody z kierunku jeziora.	FV
		Perspektywa zachowania	Utrzymywanie się wody przez cały rok daje perspektywę utrzymania refugium. Perspektywa zachowania gatunku w obecnych warunkach siedliska to ok. 5-10 lat. Uwzględniając nielegalne oddziaływanie człowieka 1-3lata.	U1
		ogółem		U1
Aktualne oddziaływania	W tej chwili jest to największa kość niezgody w terenie dla okolicznych mieszkańców, przypuszczalne miejsce sporych konfliktów.			
Zagrożenia	To stanowisko bobra jest narażone na bezpośrednie działania ze strony człowieka tj. niszczenie tam i nękanie mimo ochronnego statusu obszaru Rezerwat Przyrody. Zagrożenia według kodów D01.02 – drogi (narażenie na śmiertelność), J02.01.02 - osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych (potencjalnie, w przypadku prób likwidacji tam), G05.04 – wandalizm (niszczenie tam)			
Proponowane działania ochronne	Stanowisko występuje w granicach rezerwatu "Bagna Izbickie". Może być konfliktowe. Można rozważyć odłowienie osobników i przeniesienie w spokojniejszy teren.			
Dokumentacja	Fot. 9 w załączniku			
Uwagi	tama w punkcie N 54° 39'34.00" i E 17° 23'42.20" , N 54° 39'28.65" i E 17° 23'56.20" , N 54° 39'30.50" i E 17° 23'56.75" , N 54° 39'32.77" i E 17° 23'57.46" ,			

Zbiorcza ocena stanu w obszarze Natura 2000 – karta wg Państwowego Monitoringu Środowiska:
Wg metody PMS, cały obszar Natura 2000 Bagna Izbickie należy traktować jako jedno stanowisko

Karta obserwacji gatunku na stanowisku	
Kod i nazwa gatunku	1337 Bóbr <i>Castor fiber</i> Linnaeus, 1758
Nazwa stanowiska	Bagna Izbickie
Typ stanowiska	Badawcze
Obszary chronione na których znajduje się stanowisko	Bagna Izbickie PLH220001 Rezerwat przyrody Bagna Izbickie
Współrzędne geograficzne	N 54° 39'29.70" i E 17° 23'56.70"
Wysokość n.p.m.	2-5 m n.p.m.
Powierzchnia stanowiska	786 ha
Charakterystyka siedliska gatunku na stanowisku	Obszar torfowiska, częściowo zalesionego. Bóbr wykorzystuje rowy, w których utrzymuje się woda.
Informacje o gatunku na stanowisku	Gatunek obecny od dawna, stale notowany w obszarze, ostatnio aktywność nieco wzrosła. Bobry wykorzystują (stare lub świeże ślady) ok. 70% długości rowów w z wodą. Na ok. 1/3 długości rowów ślady ich bytności są świeże
Czy monitoring w kolejnych latach jest wymagany?	Tak. Gatunek jest przedmiotem ochrony obszaru. Jego działalność jest znacząca dla innych przedmiotów ochrony (wpływ na warunki wodne torfowiska, tworzone rozlewiska są biotopem zalotki większej).
Obserwator	Artur Chrzanowski
Daty obserwacji	czerwiec – sierpień 2015

Stan ochrony gatunku na stanowisku						
Parametr / Wskaźniki			Wartość wskaźnika i komentarz		Ocena FV/U1/U2/X X	
Populacja	Procent pozytywnych stwierdzeń gatunku		70%. Bobry wykorzystują większość dostępnych siedlisk w obszarze		FV	FV
	Indeks populacyjny (udział czynnych punktów monitoringowych, na których odnotowano świeże ślady obecności bobrów, na których zarejestrowano ślady bytowania gatunku)		. 30%		U1	
	Roczny wskaźnik wzrostu populacji		Nie obliczano (pierwszy monitoring)		XX	
	Zagęszczenie rodzin (Ocena liczebności rodzin w przeliczeniu 10 km linii brzegowej)		. > 3 rodziny		FV	
Siedlisko	Baza pokarmowa	Obecność preferowanych	80%	pkt. 1	0,8	FV

		gatunków drzew i krzewów (Udział procentowy punktów monitoringowych na stanowisku na których odnotowano obecność preferowanych gatunków drzew i krzewów)			
		Skład gatunkowy drzew na stanowisku (Udział procentowy punktów monitoringowych, na których odnotowano dominację preferowanych gatunków drzew i krzewów w strefie nadbrzeżnej).	55%	pkt. 1	
		Średni % brzegu z zadrzewieniami	100%	pkt. 1	
		Średni udział procentowy drzew o pierśnicy pomiędzy 2,5 a 15 cm	76%	pkt. 1	
		Dostępność starorzeczy i innych zbiorników wodnych porośniętych przez grąże / grzybienie	Brak	pkt. 0	
	Udział siedliska kluczowego dla gatunku	Obecność preferowanych zbiorników wodnych	Nie dotyczy obszaru	pkt. n/d	U1
		Udział preferowanych odcinków rzek	Nie dotyczy obszaru	pkt. n/d	
		Spadek rzeki/strumienia (Udział procentowy punktów monitoringowych, na których odnotowano spadek mniejszy niż 10‰)	100%	pkt. 1	
		Fluktuacje poziomu wody	Umiarkowane fluktuacje	pkt. 0,5	
	Charakter strefy przybrzeżnej	Charakter nadbrzeżnych zadrzewień	Zadrzewienia ciągłe	pkt. 1	FV
		Drzewa i krzewy w promieniu do 30 m	Zadrzewienia ciągłe	pkt. 1	

		Lesistość (Udział procentowy punktów monitoringowych, w otoczeniu, których odnotowano obecność lasów).	100%	pkt. 1		
		Naturalność koryta cieku (Wskaźnik określający udział procentowy punktów monitoringowych na których odnotowano obecność naturalnych bądź półnaturalnych brzegów, nie noszących znamion przekształceń - brak umocnień i wyraźnych działań regulacyjnych).	100% Mimo sztucznego charakteru rowów, brzegi nie są umocnione i mają naturalny charakter	pkt. 1		
		Dostępność schronień (Udział procentowy punktów monitoringowych, na których odnotowano obecność istniejących lub potencjalnych schronień).	100%	pkt. 1		
	Stopień antropopresji	Drogi wojewódzkie i krajowe w promieniu 200 m	Brak	pkt. 1	FV	
		Linie kolejowe w promieniu 200 m	Brak	pkt. 1		
		Sąsiedztwo zabudowań	Brak	pkt. 1		
		Sąsiedztwo pól uprawnych i upraw leśnych	Brak (tylko łąki)	pkt. 1		
	Perspektywy zachowania			Dobry stan siedlisk i wysokie nasycenie terenu przez bobry. Reżim ochrony rezerwatu przyrody chroni bobry, mimo odnotowywanej antropopresji polegającej na niszczeniu tam.		FV
Ocena ogólna					FV	

Aktualne oddziaływania				
Kod	Nazwa działalności	Intensywność	Wpływ	Syntetyczny opis
D01.02	Drogi	C	-	Droga Głównicyce-Izbica stwarza ryzyko śmiertelności w wypadkach drogowych. Takie wypadki zdarzały się dotychczas
J02.01.02	Osuszanie terenów morskich, ujściowych,	C	-	Przypadki nielegalnego niszczenia tam bobrowych w celu osuszenia terenu,

	bagiennych			notowane w obszarze
G05.04	Wandalizm	C	-	Przypadki niszczenia tam i żeremi bobrowych, notowane w obszarze.

Zagrożenia (przyszłe, przewidywane oddziaływania)				
Kod	Nazwa działalności	Intensywność	Wpływ	Syntetyczny opis
x	brak zagrożeń innych niż aktualne			

Inne informacje	
Inne wartości przyrodnicze	Stanowisko zalotki większej
Gatunki obce i inwazyjne	Nie stwierdzono
Inne uwagi	-

Tama bobrowa (przy 26f), fot. P. Pawlaczyk

Tama bobrowa i żeremie (254b), fot. A. Chrzanowski

Tama bobrowa we Wnęce Buszmana (przy 255a) fot PPawlaczyk.jpg

Żeremie bobrowe (35Bc), fot. A Chrzanowski

Wykrot z norami bobrów (35Bc), fot. A Chrzanowski

Rozlewiska bobrowe (26f), fot. P. Pawlaczyk

Opuszczone żeremie bobrowe (35Da), fot. A. Chrzanowski

Martwe boberki (35Ab), fot. A. Chrzanowski

Obserwacje uzupełniające

Podczas badań w obszarze N2000 oraz najbliższej okolicy stwierdzono, kilka opuszczonych żeremi bobrowych, czasem imponujących rozmiarów.

Stwierdzono 4 martwe młode bobry na granicy obszaru w granicach rezerwatu.

Ponadto w granicach obszaru i rezerwatu na podstawie wiarygodnych źródeł ustalono liczbę i kierunek wędrujących wilków.

Szczegóły przedstawiono w tabeli poniżej oraz w załącznikach.

Tabela uzupełniająca do opracowania dokumentacji Obszaru Natura 2000 Bagna Izbickie

Lp.	Gatunek	Stanowisko GPS środek stanowiska, żeremia, noty lub tamy	Opis	Uwagi	W granicach		Odległość do najbliższych granic Obszaru N2000
					obszar N2000	rezerwat	
1.	Czerwończyk nieparek	N 54° 38'59.62" E 17° 26'17.87" 4m n.p.m	Stanowisko czynne. Rów na skraju rezerwatu porośnięty w obfitości szczawiem lancetowatym. Obecnie bez lustra wody, sezonowo woda jest.	Na łące obok zanotowano (2.07.2015) w jednym czasie 6 samców nieparka oraz ok. 2 tygodnie wcześniej 11-14.06 4 samce i 2 samice czerwończyka zamgleńca. Orientacyjnie bez zabiegów ochronnych przetrwa min. 10lat	Nie	Tak	500m
2	Czerwończyk nieparek	N 54° 39'13.79" E 17° 26'54.44" 2m n.p.m	Stanowisko czynne. Krótki rów ok. 80m na skraju rezerwatu w układzie Wsch-Zach porośnięty w kępami szczawiu lancetowatego z małym udziałem szczawiu rozpierzchłego na skrajach. Obecnie bez lustra wody, sezonowo woda jest.	Na łące obok zanotowano (2.07.2015) w jednym czasie 2 samice nieparka. Stanowisko zagrożone zarośnięciem przez wierzby (sukcesja wtórna). Orientacyjnie bez zabiegów ochronnych przetrwa min. 5lat	Nie	Tak	200m
3	Bóbr europejski	N 54° 39'21.20" E 17° 26'56.10" 4 m n.p.m	Opuszczony system nor w północnym brzegu rowu. W pobliskim rowie i drzewostanie prywatnym widoczne ślady zgryzów do 15m w głąb.	Z dużym prawdopodobieństwem jest to jedno z sezonowych miejsc życia rodziny bobrzej obecnie oddalonej ok. 1,5 km w żeremiu na wschód.	Nie	Nie	15m
4	Bóbr europejski Fot. 7	N 54° 38'57.30" E 17° 25'16.80" 6 m n.p.m	Opuszczone żeremie parametry: 1,2m↑, 4mx6m w układzie Pn/Pd. Przy drodze asfaltowej Głównicy-	Jest to nowe żeremie, powstałe w zeszłym roku (w 2014 r.). Zostało opuszczone wiosną przypuszczalnie z	Nie	Tak	10m

			Izbica (prawa strona).	powodu udrożnienia przepustu pod szosą i odprowadzenia wody z tego terenu w kierunku zachodnim. Dodatkowo wiosną (przełom IV-V), (inf. na podstawie wywiadu terenowego) w miejscu oznaczonym jako N 54° 38'54.90"; E 17° 25'16.10" widziany był bóbr potrącony przez samochód. Mogła to być samica ponieważ w trakcie badań stwierdzono 4 martwe, młode boby w miejscu N 54° 38'57.0"; E 17° 25'14.90", w przepuście drogowym, dodatkowo w tym miejscu jest zlokalizowana nora, jednak nie było przy niej świeżych tropów bobra.			
5	Bóbr europejski	N 54° 38'55.10" E 17° 25'17.10" 7 m n.p.m	Opuszczone żeremie parametry: 1,2m↑, 4mx6m w układzie Pn/Pd. Przy drodze asfaltowej Głównicy-Izbica (prawa strona).	Jest to wcześniejsze żeremie rodziny opisanej powyżej (powstałe ok 2-3 lata wcześniej). Obecnie na kopule widać proces zarastania i rozkładu materii drzewnej.	Nie	Tak	60m
6	Bóbr europejski	N 54° 38'57.70" E 17° 24'26.10" 4 m n.p.m	Rozebrana tama na rowie opasującym.	Stare ślady działalności bobrów.	Nie	Nie	400m
7	Bóbr europejski	N 54° 39'06.40" E 17° 24'28.30" 5 m n.p.m	Istniejąca tama na rowie opasującym.	Stare ślady działalności bobrów.	Nie	Tak	150m
8	Bóbr europejski Fot. 8	N 54° 39'11.20" E 17° 23'30.10" 2 m n.p.m	Opuszczone żeremie, parametry: 2m↑, 7,5mx6m w układzie Pn/Pd. Przy betonce Zgierz-Lisa Góra (lewa strona).	Jest to ostatnie żeremie (powstałe ok 3-5 lat wcześniej) rodziny, która przeniosła się na północ poza Obszar N2000 a jej stanowisko opisano w karcie stanowiskowej. Żeremie to, jest najpotężniejszym w całym obszarze. Na jego kopule rozpoczyna się proces zarastania i rozkładu materii drzewnej oraz część kopuły zajmuje mrowisko.	Tak	Tak	

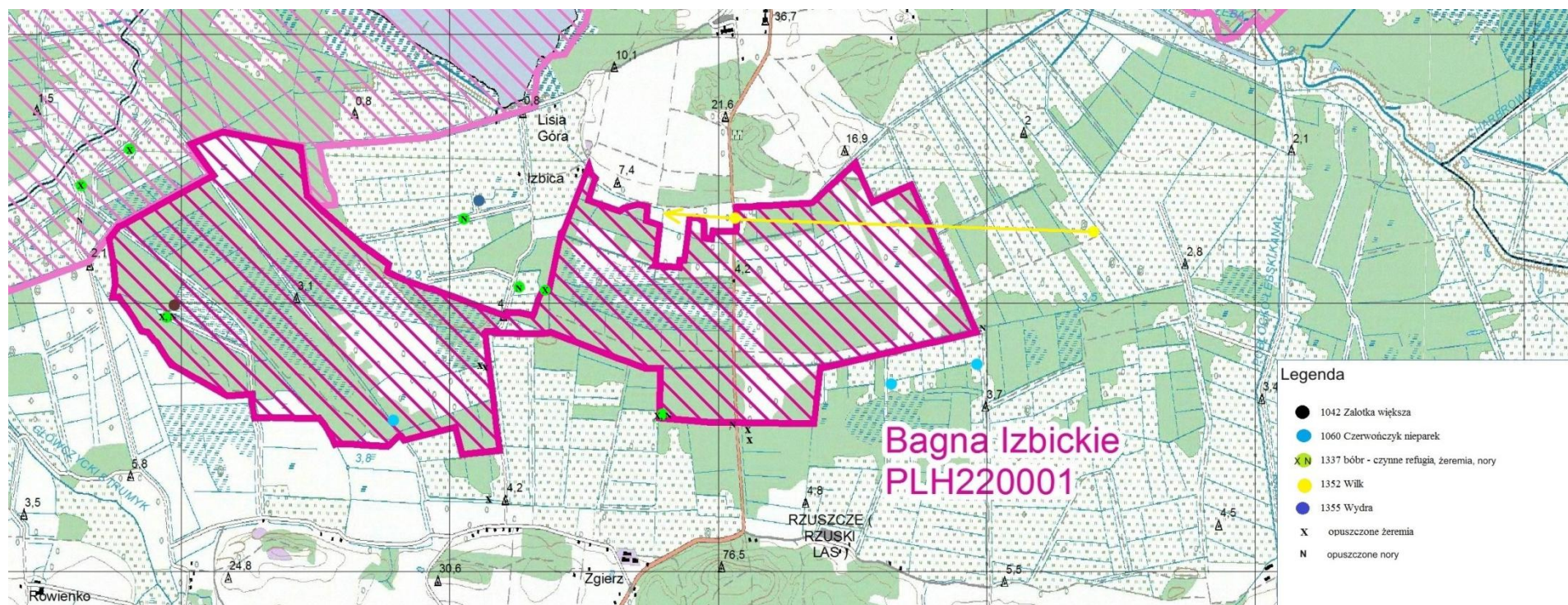
9	Bóbr europejski	N 54° 39'11.20" E 17° 23'30.60" 1 m n.p.m	Opuszczone żeremie, parametry: 1,2m↑, 7mx6m w układzie Pn/Pd. Przy betonce Zgierz-Lisa Góra (lewa strona).	Jest to wcześniejsze żeremie (powstałe ok 5-8 lat wcześniej) rodziny, która wybudowała wyżej opisane żeremie. Na jego kopule widać zaawansowany proces zarastania i rozkładu materii drzewnej. Działalność tej rodziny z racji jej prawie 10 letniej obecności w tym terenie widoczna jest w okolicznych rowach zbierających i głównych w odległości do 700m od gniazda. Na rowach są widoczne tamy np. N 54° 39'11.40"; E 17° 23'32.00".	Tak	Tak	
10	Bóbr europejski	N 54° 38'36.90" E 17° 23'31.40" 2 m n.p.m	Opuszczone żeremie, parametry: 1,8m↑, 7mx6m w układzie Wsch-Zach. Przy rowie prostopadłym do betonki Zgierz-Lisa Góra (lewa strona).	Jest to duże żeremie (powstałe ok 2-3 lata wcześniej). Być może ma charakter sezonowego, ponieważ obecnie w rowie nie ma wody, bobry wyniosły się z niego.	Nie	Tak	300m
11	Bóbr europejski	N 54° 39'51.70" E 17° 20'39.60" 0 m n.p.m	Istniejąca tama na lewym rowie przy betonce Skórzyno-Kluki. Teren SPN	Liczne ślady działalności bobrów wzdłuż rowu na długości ok 500m.	Nie	Nie	500m
12	Bóbr europejski	N 54° 39'51.70" E 17° 20'39.60" 0 m n.p.m	Aktywne żeremie, parametry: 0 m↑, 3mx4m. Kopuła równa z linią betonki Skórzyno-Kluki. (prawa strona). Teren SPN.	Jest to żeremie powstałe ok 2-3 lata wcześniej rodziny, która bytuje tu od ok 10 lat. Działalność bobrów jest widoczna na ok 2ha powierzchni w kierunku Pd. Na rowie spływającym do rz. Pustynki jest zaporą spiętrzająca wodę ok 100cm. N 54° 39'53.70" ; E 17° 20'38.50"	Nie	Nie	500m
13	Bóbr europejski	N 54° 40'02.10" E 17° 21'02.10" 0 m n.p.m	Istniejąca tama na lewym rowie przy drodze Kluki-Lisia Góra. Teren SPN	Liczne ślady działalności bobrów wzdłuż rowu i w poprzek drogi. Jest tu żeremie ale niestety niewidoczne w miejscu niedostępnym. Trudny teren podtopiona łąka na powierzchni ok. 4ha i długości ok 500m.	Nie	Nie	500m
14	Bóbr europejski	N 54° 39'44.19" E 17° 23'15.92"	Nory bobrowe w drodze odchodzącej na zachód od drogi Kluki-Lisia Góra.	Liczne ślady działalności bobrów wzdłuż rowów i w poprzek drogi. Nie	Nie	Nie	500m

		0 m n.p.m		ma typowego żeremia, nie ma również dobrego dostępu do budulca, tylko cienkie krzewy wierzbowe. W pobliskim stawie hodowanym okresowo pojawia się wydra <i>Lutra lutra</i> . N 54° 39'48.80"; E 17° 23'25.78"			
15	Wilk	N 54° 39'48.17" E 17° 25'12.82" 7 m n.p.m	Obserwacja leśnika. W połowie listopada 2014r. jeden wilk (bez ustalenia płci) przebiegł drogą Głównicy-Izbica w kierunku zachodnim.	Nie jest to jedyne potwierdzenie bytowania wilka w tym terenie. We wrześniu 2014 wilki 2 os. były widziane w lokalizacji N 54° 39'46.70" E 17° 27'48.45". Przypuszczalna trasa została wytyczona na rycinie.	Nie	Nie	1000m

Propozycje eksperta dla Obszaru Natura 2000

- zmodyfikować tamę bobrzą na zastawkę (podnieść o ok. 0,5m) na rowie głównym w punkcie N 54° 39'52.30"; E 17° 24'06.60". Podniesie to poziom wody w okolicznych rowach i pozwoli na lepsze uwilgotnienie torfowiska między tym rowem a drogą asfaltową Głównicy-Izbica, które jest najbardziej przesuszone.
- przeprowadzić szkolenia dla okolicznej ludności na temat roli zastawek i tam bobrowych w Obszarze.

Załącznik I. Szkic z naniesionymi stanowiskami opisywanych gatunków

Załącznik II. Szkic z naniesionymi terenami ekspansji i działalności bobrów

